

opusdei.org

Prelato laiškas (2024 m. vasario 10 d.) | Apie paklusnumą

Naujajame pastoraciniame
laiške Opus Dei prelatas
apmąsto paklusnumą
krikščioniškojoje žinioje bei
pašaukimo Dievo Darbe
tikrovėje.

2024-02-10

Mylimiausieji, tesaugo Jėzus mano
dukteris ir sūnus!

1. Prieš keletą metų parašiau jums
laišką apie laisvę. Kiekviena ir

kiekvienas stengėmės ją apmąstyti ir ja gyventi. Tada jums priminiau, kad esame pašaukti veikti iš meilės, ne vien dėl pareigos. Norime sekti Viešpačiu iš arti, įvykdyti Jo valią vedami troškimo atsiliepti Jo meilei. Dabar rašau jums apie paklusnumą. Iš pirmo žvilgsnio, ši dorybė gali atrodyti tarytum priešinga laisvei. Vis dėlto, puikiai žinome, kad tikras paklusnumas yra laisvės pasekmė. Ir, skirtingai nuo to, ką grynai žmogiškas žvilgsnis gali sufleruoti, krikščioniškas paklusnumas atneša vis didesnę laisvę.

Prieš keletą dešimtmečių vienas didis intelektualas, giliai susipažinęs su šv. Chosemarijos raštais, pažymėjo kaip svarbų mūsų steigėjo indėlį akcentą, kaip krikščioniškame gyvenime laisvė turi tam tikrą pirmenybę paklusnumo atžvilgiu¹. Paklūstame, nes *taip norime* įvykdyti Dievo valią, nes būtent tai pats giliausias mūsų sielos troškimas. Išties, paklusnumas

be laisvės nėra vertas jokio žmogaus, taigi, nevertas ir Dievo sūnaus ar dukters.

Gera žinoma, kad meilė yra daug daugiau nei koks nors jausmas, greičiau ar lėčiau praeinantis potraukis. Meilė reiškia pasirengimą atiduoti už kitą savo gyvybę (plg. Jn 15, 13). Todėl viena giliausių meilės apraiškų – tai sutapatinti savo valią su mylimo asmens valia: „Noriu to, ko Tu nori; noriu, kadangi Tu nori; noriu, kaip Tu nori; noriu, kada Tu nori...“²

2. Daug sykių turbūt svarstėme, nuodugniai ar prabėgomis, meilės kupiną Dievo planą pasauliui: sukūrimą ir atgamtinį jo perkeitimą iš meilės, dalinantis Trejybės laime su kiekvienu vyru ir moterimi, dovanojant jiems gyvenimo pilnatvę, visų širdies troškimų išsipildymą. Vis dėlto, nuodėmė irgi yra pasaulyje nuo pat pradžių. Mūsų pirmųjų tėvų

nuodėmė, iš esmės, buvo būtent neklusnumas.

Vis dėlto, nepaliaukime su dėkingumu svarstę ir to, kad Dievas nepaliko mūsų likimo valiai. Laisvu meilės kupinu nutarimu, kuris viršija mūsų proto jėgas, jis atsiuntė Vienatinį savo Sūnų, kad gražintų mums bičiulystę su Dievu. Kai Jėzus miršta ant Kryžiaus už visą žmoniją – už tave ir už mane – atiduoda savo gyvybę visiškai paklusdamas Tėvo valiai. Laisvė ir paklusnumas yra persipynę Išganymo istorijoje. Apverktinos žmonių neklusnumo pasekmės yra atpirktos Kristaus klusnumu. Jo malonė teikia mums galimybę gyventi Dievo vaikų laisvėje.

3. Šiuose puslapiuose kviečiu apmąstyti kai kuriuos paklusnumo dorybės aspektus. Ši dorybė užima svarbią vietą mūsų tikėjimo slėpiniuose ir, kartu, ji tokia

reikšminga kiekvieno žmogaus gyvenime. Būtinybė paklusti yra žmogiška ir daugialypė tikrovė. Mat yra įstatymų ir privalomų normų; kai kurios jų prigimtinės, kitos sukurtos pilietinės santarvės tikslais; yra nepilnamečių paklusnumas savo tėvams bei paklusnumas tų, kurie laisvai prisiėmė rimtų įsipareigojimų kitiems žmonėms ar institucijoms. Panašiai, paklusnumas – tai klausyti savo paties sąžinės. Dar platesne prasme, paklusnumu galima vadinti sekimą kokiais nors dvasinio pobūdžio patarimais.

Gyvename pasaulyje, tad lengva įsitikinti, kad dabartinėje kultūroje apie paklusnumą retai kada kalbama kaip apie kažką pozityvaus. Veikiausiai manoma, kad tai būtinybė – kartais neišvengiama, bet vengtina, nes tai lyg kažkas priešingo taip didžiai vertinamai laisvei. Prisideda ir tai, kad daug kur patiriama tam tikra autoriteto krizė. Esama tendencijos

žvelgti į buvimą priklausomu kaip į kažką negatyvaus – tai tarytum gebėjimo pačiam viską įvertinti ir apsispręsti neišvengiama išimtis. Taigi, pavyzdžiui, nors dabartiniais laikais išaugęs susirūpinimas dėl bet kokio piktnaudžiavimo valdžia yra kažkas labai teigiamo ir būtino, tai kartais gali nepagrįstai skatinti atmesti visas valdžios apraiškas. Iš tiesų, atrodo, kad esama tam tikro įgimto polinkio į neklusnumą, gimtosios nuodėmės paveldo, kai „velnio gundomas žmogus numarino savo širdyje pasitikėjimą Kūrėju (plg. Pr 3, 1–11) ir, piktnaudžiaudamas laisve, *nepakluso* Dievo įsakymui“³.

Kad suprastume paklusnumo kilnumą ir gyvenimišką sąsają su laisve, turime neapsiriboti to neišvengiamo visuomeninio paklusnumo apraiškomis, ir nukreipti žvilgsnį į Jėzų Kristų. Tai dar vienas Jėzaus Kristaus centriškumo aspektas. Būtent toks

turi būti mūsų gyvenimo tikslas – kad Kristus karaliautų mūsų širdyse ir vadovautų visai mūsų būčiai.

„Iš Jėzaus išmokstame paklusnumo. Jis panoro, kad evangelisto plunksna užrašytų tą nuostabią biografiją. Lotynų kalba, ji susideda vos iš trijų žodžių: *erat subditus illis* – buvo jiems klusnus (Lk 2, 51). Pagalvokite, ar Dievo vaikui būtinas paklusnumas, jeigu pats Dievas atėjo paklusti dviems kūriniais, tobuliems, bet vis tik kūriniais – Šventajai Marijai – aukščiau už ją tik pats Dievas – ir šv. Juozapui! Ir Jėzus jiems pakluso“⁴. Dievo Sūnus panoro pilnatviškai būti žmogumi ir, kaip visi geri vaikai, paklusti Marijai ir Juozapai, suprasdamas, kad taip paklūsta Dievui Tėvui. Šis paklusnumas paženklino visą jo gyvenimą žemėje, iki pat Kryžiaus paklusnumo (plg. Fil 2, 8).

Paklusti Dievui

4. Radikaliaja to žodžio prasme, tik Dievas visada vertas paklusnumo, nes tik Jam visiškai žinomas kelias, kuris kiekvieną iš mūsų veda į laimę. „Jei ištikimai klausysi Viešpaties, savo Dievo, balso, uoliai vykdydamas visus jo įsakymus, kuriuos šiandien tau duodu, Viešpats, tavo Dievas, išaukštins tave virš visų žemės tautų“ (Įst 28, 1), sako Mozė, prieš pradėdamas vardinti palaiminimus, kuriuos tautai atneš paklusnumas.

Kažkuria prasme, visas Apreiškimas Biblijoje moko vis protingesnio ir laisvesnio paklusnumo. Tai yra paklusnumas, kuris mums padeda pilnatviškai realizuoti save, kai mūsų valia susitapatina su Dievo valia, besąlygiškai tardama „Tebūnie“. Todėl nors savieji daug sykių būtų Jį išdavę, Viešpats per pranašus vis primena savo tautai: „Klausykite mano balso! Tada aš būsiu jūsų Dievas, o jūs būsite mano tauta. Eikite visur tik tuo keliu, kuriuo jums

įsakau, idant jums sektųsi“ (Jer 7, 23).
Mūsų smulkmės įgauna didybės, kai
susilieja su Dievo reikalais.
Geriausiai viskas klojasi tada, kai
žengiame Dievo takais.

Pats Kristus duoda paklusnaus
sūnaus pavyzdį. Iš pradžių,
paklusnus Marijai ir Juozapui,
artimiesiems bei pilietinei valdžiai.
Bet visų pirma – paklusnus Dievui
Tėvui. „Mano maistas – vykdyti valią
to, kuris mane siuntė, ir baigti jo
darbą“ (Jn 4, 34). Net sunkiausiomis
akimirkomis, Sūnus paverčia Tėvo
valią sava, net ir suprasdamas, kad
tai atneš skausmo: „Tėve, jei nori,
atimk šitą taurę nuo manęs, tačiau
tebūna ne mano, bet tavo valia!“ (Lk
22, 42). Šv. Paulius rašo, kad Jėzus, „ir
išore tapo kaip visi žmonės; jis
nusižemino, tapdamas klusnus iki
mirties, iki kryžiaus mirties“ (Fil 2, 7–
8).

Ne Kristaus mirtis pati savaime, o jo paklusnumas Tėvui, laisvas ir kupinas meilės, mus išgelbėjo – Jo tapimas vienu iš mūsų, Jo gyvybės dovanojimas už kiekvieną iš mūsų: „Kaip vieno žmogaus neklusnumu daugelis tapo nusidėjėliais, taip ir vieno klusnumu daugelis taps teisūs“ (Rom 5, 19). Paklusnumas susijęs ne tik su kuriuo nors momentu ar situacija. Tai yra nuolatinis veikimo būdas, imlumas „iki galo“ (Jn 13, 1).

5. Šv. Petras taip atsako tautos ir religiniams vadovams, kurie jam draudė skelbti Jėzų: „Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių“ (Apd 5, 29). Vis dėlto, kaip pastebi Benediktas XVI, „tam yra būtina, kad tikrai pažintume Dievą ir kad tikrai norėtume jam paklusti. Dievas nėra dingstis savivalei, tačiau Jis iš tiesų mus šaukia ir ragina, jei tai taptų būtina, netgi kankinystei. Todėl girdėdami šiuos žodžius, kurie pradeda naują laisvės pasaulyje

istoriją, visų pirma melskime pažinti Dievą – nuolankiai ir su tikrumu. Pažinę Dievą, pažinsime tikrąjį paklusnumą, kuris ir yra žmogiškos laisvės pagrindas.“⁵

Tas, kuris *pažįsta* Dievą, su didele viltimi ir pasitikėjimu ims nuolat ieškoti. Iš Jo galime tikėtis tik palaiminimų, net jeigu kartais jie atrodytų nesuprantami arba atneštų kančios. Būtent todėl asmeninė malda taip pat išreiškia paklusnumo kupiną nusistatymą: „Mūsų Viešpatie, – meldėsi šv. Chosemarija, – štai mes, pasirengę klausyti visa, ką tik norėtum mums pasakyti. Kalbėk mums; esame pasirengę išgirsti tavo balsą. Lai tavo žodis, nugrimzdęs į mūsų sielą, įžiebs mūsų valią, kad uoliai imtume Tau tarnauti“⁶.

*Dievo valia ir žmogiškasis
tarpininkavimas*

6. Dažnai tai, ko Dievas nori mums, pasireiškia kam nors

tarpininkaujant. Visų pirma, per Bažnyčią, mistinį Kristaus Kūną: „Paklusnumas yra lemiamas apsisprendimas priimti tą, kuris mums buvo duotas kaip konkretus šio visuotinio išganymo sakramento, Bažnyčios, ženklas.“⁷ Dievas mums taipogi leidžia pažinti savo valią per mus supančius žmones, kuriems duota didesnė ar mažesnė valdžia, priklausomai nuo reikalo ir aplinkybių. Suprasti, kad Dievas gali prabilti per kitus žmones arba per labiau ar mažiau kasdienius įvykius, įsitikinimas, kad ten galime Jį išgirsti, ugdo mummyse imlumo kupiną nusistatymą Jo planams. Šie planai glūdi, taipogi, žodžiuose tų, kurie mus lydi kelyje.

Šv. Chosemarija, suprasdamas galimus sunkumus priimti tokį tarpininkavimą – išgirsti Dievą, tačiau per paprastus vyrus ar moteris – patarė nuolankumo, nuoširdumo ir vidinės tylos

nusistatymą: „Kartais Jis pasiūlo ką nors tyliai šnabždėdamas mūsų sąmonės gilumoje, o mes visą laiką turime rūpestingai klausytis, kad atpažintume Jo balsą ir būtume Jam ištikimi. Jis dažnai prabyla per kitus žmones. Tačiau matydami jų trūkumus arba abejojame jų informuotumu ir gebėjimu suvokti visus problemos aspektus, arba pajuntame norą nepaklusti. Visa tai gali turėti dieviškąją prasmę, nes Dievas neverčia mūsų aklai paklusti. Jis nori, jog paklustume protingai ir atsakingai, sąmoningai padėdami kitiems. Tačiau būkime nuoširdūs sau kiekvienu atveju tyrinėdami, kas mus skatina veikti: meilė tiesai ar savanaudiškumas ir prisirišimas prie savo pačių nuomonės“⁸.

7. Kita vertus, būtina neužmiršti, kad tie, kuriems patikėta vienaip ar kitaip vadovauti, buvo pašaukti ne dėl to, kad būtų tobuli. Ne dėl jų gerų savybių pasitikime vadovais. „Kaip

gaila, kad tas, kuris vadovauja, neduoda tau pavyzdžio!.. Bet gal jo klausai dėl jo asmeninių savybių? Arba šventojo Pauliaus mintį: *obedite praepositis vestris* – klausykit savo vyresniųjų – išverti savo naudai, papildydamas ją maždaug taip: „su sąlyga, jei vyresniojo dorybės bus mano skonio“?“⁹

Tai nereiškia, kad tie, kas sprendžia ar pataria, niekada neklusta. Jie patys tai supranta ir, jeigu pasitaikytų klaidų, jie prašys atleisti. Galime gyventi priimdami vienokios ar kitokios klaidos galimybę, atsižvelgdami į reikalo svarbą ir kontekstą, su protingumu ir nuoširdumu, antgamtinio tikėjimo ir pasitikėjimo aplinkoje. Taip pat su nuolankumu, nes protinga bent šiek tiek abejoti savo gebėjimu teisingai spręsti. Tada, su pasitikėjimu tęsti dialogą su vadovais, jeigu manome, kad jie apsiriko.

Savo ruožtu, šv. Tomas paaiškina, kad paklusnumo dorybė kreipia įvykdyti teisėtą vyresniojo nurodymą, dėl to, kad toks paklusnumas atitinka Dievo valią¹⁰. Žinoma, ne kiekvienas teisėtas nurodymas yra pats geriausias iš visų įmanomų. Vis dėlto, taip paklusnumas bus vaisingas kelias, nes kartais Viešpats teikia didesnės atgamtinės svarbos nuolankumui ir vienybei nei buvimui teisiu. Būtent todėl toks svarbus atgamtinis požiūris – neapsiriboti vien tik tai žmogišku gautų nurodymų vertinimu.

Bet kuriuo atveju, vadovai turi būti itin atsargūs, kad nepagrįstai neprimestų savo mąstymo būdo. Jie turi vengti, kad jų nurodymai ar patarimai būtų suprasti kaip neva akivaizdi Dievo valia. Kaip jums rašiau 2018 m. sausio 9 d. laiške, „vadovauti su pagarba sieloms – tai, visų pirma, jautriai gerbti sąžinių

savitumą, nepainioti valdymo su dvasiniu palydėjimu. Antra, vadovaujantis šia pagarbos logika, nurodymai turėtų būti atskiriami nuo to, kas yra tik paraginimai, patarimai ar pasiūlymai. Trečia, tačiau ne mažiau svarbu, kad valdymas pasižymėtų tokiu pasitikėjimu kitais, kad visada, kiek tik įmanoma, būtų atsižvelgiama į susijusių asmenų nuomonę“ (13 p.).

Visų pirma, žvelkime į Kristaus pavyzdį: Jėzus „paklūsta Juozapui ir Marijai. Dievas atėjo į pasaulį paklusti, paklusti kūriniams“¹¹. Giliai prasminga, kad po Jo atsakymo savo tėvams šventykloje – „man reikia būti savo Tėvo reikaluose“ – šv. Lukas prideda, kad Jėzus „*erat subditus illis*“, „buvo jiems klusnus“ (Lk 2, 49–51). Dievo valią, kurios visada ir visame kame turime ieškoti, dažnai randame su pasitikėjimu sekdami tam tikrais žmonėmis.

Paklusnumas ir laisvė

8. Žmonijos istorijoje nėra buvę tokio giliai laisvo veiksmo, kaip Viešpaties atsidavimas ant Kryžiaus (plg. Jn 10, 17–18). „Viešpaties gyvenime aukščiausias laisvės taškas pasiektas ant Kryžiaus, ant tos meilės viršūnės. Kai Kalvarijoje Jam šaukia: „Jei esi Dievo Sūnus, nuženk nuo kryžiaus“, Jis parodo Sūnaus laisvę būtent likdamas ant savo mirties įrankio, kad iki galo įvykdytų gailestingąją Tėvo valią“¹².

Kryžius, rašė šv. Chosemarija, „nėra nei apmauda, nei širdgėla, nei kartėlis... Tai šventas medis, ant kurio triumfuoja Jėzus Kristus... ir ant kurio triumfojame mes, kai su džiaugsmu ir didžiadvasiškai priimame, ką Jis mus siunčia“¹³. Kryžius aiškiai parodo tai, apie ką kalbėjau laiško pradžioje – laisvė ir paklusnumas neprieštarauja vienas kitam, nes galima paklusti iš meilės,

o mylėti įmanoma tik laisvai.
Krikščioniškas paklusnumas
neprieštarauja laisvei, o yra laisvės
įgyvendinimas. Mūsų Tėvas taip
kalbėjo apie paklusnumą: „Laisvė yra
labai artima mano širdžiai – būtent
todėl taip branginu krikščioniškąją
paklusnumo dorybę“¹⁴.

Tai, kas privaloma, visada galima
daryti iš meilės, „nes aš taip noriu“.
Kai veikiu iš meilės Dievui, šis „nes
aš taip noriu“ tampa „pačia
antgamtiškiausia priežastimi“, kaip
vėlgi tikino šv. Chosemarija. Būtent
todėl „nėra nieko klaidingesnio, kaip
laisvę priešpastatyti pasiaukojimui,
nes pasiaukojimas yra laisvės
padarinys“¹⁵.

9. „Mylėk ir daryk, ką nori“¹⁶. Šis
garsus šv. Augustino pasakymas
reiškia, kaip jis pats rašė, kad tas,
kuris veikia iš meilės, nėra
skatinamas vien būtinybės ar
pareigos, nes „laisvė priklauso

meilei“ (*libertas est caritatis*)¹⁷. Taip suprantama, kodėl Kristaus įstatymas yra „tobulasis laisvės įstatymas“ (Jok 1, 25). Išties, meilė yra viso jo „santrauka“ (plg. Rom 13, 8–9).

Visame kame galime veikti laisvai, kaip Kristus, iš meilės darydami tai, ko mūsų prašoma. Taigi, „kad paklustume, turime klausytis. Nesame negyvi ar pasyvūs įrankiai, stokoiantys atsakomybės ar supratimo. Tada su kūrybingumu, iniciatyva, spontaniškumu galime įdėti visas proto ir valios jėgas įgyvendinti tai, kas liepiama, ir vien tai, kas liepiama. Kitoks būdas veikti būtų anarchiškas. Dievo Darbe paklusnumas padeda augti jūsų asmeninems stiprybėms ir leidžia, neatsisakant savo individualumo, puoselėti brandą, ją ugdyti ir įgyti, aštuoniasdešimt dvejų metų išliekant tuo pačiu žmogumi, kaip tada, kai buvome dvejų“¹⁸. Be abejo,

iniciatyvumas neapsiriboja momentais, kai tenka paklusti. Visada, ten, kur esame, nelaukdami nurodymų, visada vienybėje su vadovais, galime dalintis mintimis, teikti pasiūlymus ir prisidėti kūrybingumu.

Šv. Bazilijus Didysis paaiškino, kad vaikams būdinga paklusti iš meilės: „Arba šalinamės blogio iš bausmės baimės, taip turėdami vergišką nusistatymą; arba tiesiog galvojame apie atpildą ir esame kaip samdiniai; arba, pagaliau, paklūstame dėl paties liepiančiojo meilės gėrio (...) ir taip mūsų nusistatymas yra kaip vaikų.“¹⁹ — Paklusti iš meilės nėra kokia tai voliuntarizmo apraiška atsisakant supratimo. Paklusti iš meilės reiškia naudotis visomis sielos galiomis, realizuoti kilniausias proto galios jėgas, kai ieškoma gėrio; ir valios, kuri trokšta tai įgyvendinti.

Iš tikrųjų, be proto ir laisvės (t.y., be vidinės laisvės) nėra įmanomas tikrai žmogiškas paklusnumas. Juo labiau, toks paklusnumas nėra toks, kaip Jėzaus. Mūsų Tėvas sakydavo: „Neįsivaizduoju, kaip gali būti tikrai krikščioniško paklusnumo, jei šis paklusnumas nėra savanoriškas ir atsakingas. Dievo vaikai – tai ne akmenys ar lavonai. Jie yra protingi ir laisvi sutvėrimai, visi pakelti į tą pačią antgamtinę plotmę.“²⁰ —

10. Tačiau galime savęs paklausti, ar įmanoma paklusti, jei nesuprantame arba netgi turime kitokią nuomonę kuriuo nors klausimu? Akivaizdu, kad taip. Taip pat ir tada (o galbūt, tada juo labiau) galima veikti iš meilės – taigi, laisvai. Dažnai tai bus ne tik meilės, bet ir tikėjimo klausimas. Paklūstu visko nesuprasdamas ar turėdamas kitoki įsitikinimą tada, kai nurodymą gaunu iš protingų žmonių, kurie sprendžia geriau nei aš pats; arba kai

suprantu, kad viską apsvarsčius būtina priimti sprendimą, o kažkam tenka tai daryti. Kai įžvelgiame Šventosios Dvasios malonę tame sprendime ir mūsų nusistatyme tai priimti, paklusnumas parodo tikėjimą.

Kaip tvirtina šv. Tomas, šiuo klausimu sekdamas Aristotelium, valia yra galia, kuri vadovauja žmogui²¹, nors valiai ir reikia proto, kad šis atskleistų pasirinkimo galimybes. Iš širdies imama visa, kas gera ir kas bloga (plg. Lk 6, 45). Galima valingai nenorėti suprasti arba nenorėti kalbėtis ir taip ką nors išsiaiškinti. Kaip rodo patirtis, valia gali taip užvaldyti protą, kad kartais net verčia neigti kažką akivaizdaus. Tuo pačiu, laisva valia gali paskatinti sutelkti proto jėgas ir leisti naujais keliais, net jeigu kuriuo nors metu ir nesuprastume visų aplinkybių.

Jeigu ateina kančia ir sunkumai, o mes pasijuntame sutrikę, kai nesuprantame įvykių prasmės, mums padės žvelgti į Jėzų. Jis, savo žmogiškąja prigimtimi, taip pat norėjo patirti šią kančią. Jo malda – „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?“ (Mt 27, 46) – išsipildo pranašiški 22 psalmės žodžiai. Jo atsakymas, persmelktas laisve pačiame kančios centre, taip pat yra iš psalmių: „Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią“ (Lk 23, 46; plg. Ps 31, 6). Jėzaus paklusnumas atitaiso Adomo nepaklusnumą (plg. Rom 5, 19). Visas jo gyvenimas ir mirtis yra paklusnumas Dievui Tėvui ir mūsų išgelbėjimo priežastis (plg. Fil 2, 6–11).

Paklusnumas ir pasitikėjimas

11. Paklusnumas ir pasitikėjimas taip pat tarpusavyje susiję. Kai abu šie dalykai tikri, vienas iš jų savaimė patvirtina kitą. Ten, kur esama

pasitikėjimo, teirautis kito žmogaus nuomonės ir, jeigu reikia, priimti ją kaip savą, paprastai yra normalu ieškant geriausio sprendimo. Kita vertus, kai stinga pasitikėjimo, paklusnumas gali virsti kažkuo, kas vien išoriška, formalu, tolima. Todėl šilumos ir geranoriškumo kupina aplinka yra būtina, kad būtų palengvintas sveiko paklusnumo nusistatymas. Suvokimas, kad esu mylimas, ne kontroliuojamas; kad manęs įsiklausoma, kad mano nuomonė svarbi – visa tai stiprina laisvę ir, tuo pat metu, paklusnumą.

Šv. Chosemarija pabrėžė, kad pasitikėjimas turi esminę reikšmę ugdant tėvų ir vaikų draugystę: „Jei jie neturės laisvės, jei matys, kad jais nepasitikima, jie visada bus linkę apgaudinėti“.²² Kai trūksta pasitikėjimo, nutolstame vieni nuo kitų, atsiranda skaidrumo stokos, nes saugi aplinka būtina atskleisti tam, kas asmeniškai. Bandyti užtikrinti

vien išorinį paklusnumą be valios bendrystės – tai lyg statyti namą ant smėlio (plg. Mt 7, 26).

Tie, kuriems patikėta vadovauti šeimoje arba kitokioje žmonių grupėje, turi dar didesnę atsakomybę kurti pasitikėjimo kupiną aplinką. Iš tiesų, pirmasis tarnystės darbas yra aktyviai ugdyti pasitikėjimą su visais uoliai ieškant Dievo valios savo paties gyvenime ir misijoje. Vieni kitų padedami, jos ieškos ir suras taip pat ir aplinkiniai. Nors reikia organizacijos (tiek, kiek būtina, nes Dievo Darbas yra „neorganizuota organizacija“²³), visi galime suvokti ir jaustis, mūsų Tėvo žodžiais, „laisvi kaip paukščiai“²⁴.

Pasitikėjimo ir šeimos šilumos kupinos aplinkos būtinybė paskatino šv. Chosemariją pažymėti, kad Dievo Darbe įsakmiausias žodis yra „prašau.“ Jis ne aptarė kokį nors terminologinį klausimą, o kalbėjo

apie natūralų nusistatymą šeimos aplinkoje tarp suaugusių, protingų ir laisvų žmonių. Tai, kad Dievo Darbas yra *antgamtinė* šeima lemia, kad tikėjimas ir meilė, kartu su pasitikėjimu, yra tikras vadovavimo ir paklusnumo pagrindas.

Paklusnumas ir apaštalavimo vaisiai

12. Viešpats „savo kentėjimuose išmoko klusnumo ir, pasidaręs tobulas, visiems, kurie jo klauso, tapo amžinojo išganymo priežastimi“ (Žyd 5, 8–9). Tai, kad išganymas yra Kristaus paklusnumo iki Kryžiaus mirties vaisius, padeda geriau suprasti ryšį tarp paklusnumo ir mūsų gyvenimo apaštališko vaisingumo.

Turbūt daug sykių apmąstėme tą akimirką, kai Petras paklūsta Viešpačiui, nors Jo nurodymas neatrodo protingas žmogišku požiūriu: „Irkis į gilumą ir išmeskite tinklus valksmui“ (Lk 5, 4).

Neskubėdami apsvarstykite, kiek daug gero atėjo dėl Petro paklusnumo tam *Duc in altum* – irkis į gilumą! „Kokia klusnumo galia! – Genezareto ežeras nedavė žuvų Petro tinklams. Visa naktis veltui. – Tada paklusniai Petras vėl užmetė tinklus vandenin, ir jie sugavo *piscium multitudinem copiosam* – didelę daugybę žuvų. – Tikėk manim: šis stebuklas kartojasi kasdien“²⁵.

13. Apaštališkojoje misijoje, galime ir turime turėti daug asmeninės iniciatyvos – tai meilės Dievui ir artimui vaisius. Tuo pačiu, galime ir turime puoselėti daug Dievo Darbo centruose organizuojamų veiklų, sekdami tais, kurie joms vadovauja, būdami ištikimi priemonėms, kurias mums paliko mūsų Tėvas. Visa tai darydami, neužmiršime, kad pagrindinė priemonė visada bus malda: „Malda – būtent joje yra mūsų galia. Niekada neturėjome jokio kito ginklo“²⁶.

Dievo Darbo vadovybėje bei organizuojant apaštališkas veiklas, paklusnumo būdas yra toks, koks būdingas šeimai, žmonių bendrystei. Galvoti apie asmeninę bendrystę – tai galvoti apie laisvės, asmeninės iniciatyvos (o tai taip pat yra „daryti Opus Dei“) bei kartų bendrystę. Įsitikinimas, kad Dievas veikia kiekvieno širdyje, ir kad visi įdėmiai klausomės Dievo valios, leidžia atsirasti tokiam paklusnumui, koks yra šeimoje, kurioje kiekvienas narys aktyviai deda pastangas prisidėti prie bendro projekto. Jeigu ją suprantame ir įgyvendiname taip, tada paklusnumas tampa vienybės išraiška. Būtent ši vienybė yra apaštališko vaisingumo sąlyga – „*ut omnes unum sint... ut mundus credat*“ – „tegu visi bus viena... kad pasaulis įtikėtų“ (Jn 17, 21).

Griežtai laikydamiesi atskirties tarp dvasinio palydėjimo bei vadovybės darbo, turime nuolat gyventi ir dirbti

su dėkingumu už krikščioniškąjį
pašaukimą Dievo Darbe,
puoselėdami kiekvieno nario
talentus, dirbdami kartu – kaip
komanda ir šeima.

Tikra paklusnumo dorybė mus
apsaugo tiek nuo negebėjimo
klausytis, tiek nuo pataikavimo, kuris
apsiriboja įvykdymu,
nebrandindamas vidinės gelmės,
kuria Dievas apdovanojo kiekvieną
žmogų. Todėl šv. Chosemarija mus
įspėjo apie tokią galimybę. Viena
vertus, jis matė, kad „neklusnumas
dažniausiai kyla iš nemokėjimo
„išklausyti“ paliepimą, o tai iš esmės
reiškia nuolankumo stygių arba
nenorą tarnauti.“²⁷ Kita vertus, jis
pabrėžė troškimo įsiklausyti ir
nusistatymo tarnauti pasekmes:
„Opus Dei paklūstame galva ir valia,
o ne tarytum lavonai. Niekur neinu
su lavonais – juos pamaldžiai
palaidoju.“²⁸ Taigi, paklusti – tai ne
vien įvykdyti kito žmogaus valią, o su

ja bendradarbiauti valios ir proto,
arba minties, bendrystėje.

Protingas šv. Juozapo paklusnumas

14. Laiške apie šv. Juozapą, popiežius Pranciškus apmąstė, kaip „visomis savo gyvenimo aplinkybėmis Juozapas sugebėjo ištarti savo *fiat*, kaip Marija Apreiškimo metu ir Jėzus Getsemanėje.“²⁹ Kai šv. Chosemarijai tekdavo kalbėti apie paklusnumą, jis dažnai paminėdavo šv. Juozapą. Būtent patriarcho asmenyje jis matė įsiklausančios širdies pavyzdį – dėmesingas Dievui, aplinkybėms, jį supantiems žmonėms. Pavyzdžiui, šv. Chosemarija atkreipia dėmesį, kaip grįžtant iš Egipto „Juozapo tikėjimas nesvyruoja, jis iš karto paklūsta ir viską vykdo tiksliai ir greitai. Norint geriau suprasti šventojo Patriarcho mums pateiktą pamoką, patartina mąstyti apie jo tikėjimo veiksmingumą, apie tai, kad

jo paklusnumas nėra pasyvus
pasidavimas įvykių tėkmei.“³⁰

Taigi, mūsų steigėjas vertino būtent
tai, kad šv. Juozapas, būdamas
maldos žmogus, protu sprendė apie
savo gyvenimo aplinkybes:

„Įvairiomis gyvenimo aplinkybėmis
Patriarchas niekuomet neatsisako
apmąstymų, niekada neneigia savo
atsakomybės. Priešingai, jis elgiasi
taip, kad žmogiška patirtis tarnautų
tikėjimui (...) Toks buvo šventojo
Juozapo tikėjimas: visa apimantis,
gilus ir vientisas. Juozapas buvo
tikrai atsidavęs Dievo valiai ir
išmintingai paklusnus.“³¹

Suprantama, kodėl, ypač mums,
turintiems pašaukimą siekti
šventumo šio pasaulio aplinkybėmis,
nuolat besikeičiančiomis ir
metančiomis iššūkių, šv. Chosemarija
kalba apie būtinybę ugdyti protingą,
su laisve derantį, paklusnumą.

Marijos paklusnumas

15. Pastaraisiais metais pasaulyje pasklido pamaldumas Mergelei Marijai, *mazgų atrišėjai*. Šio pamaldumo šaknys labai senos – jau trečiojo šimtmečio pradžioje šv. Irenėjus iš Liono rašė: „Ieva, savo neklusnumu, surišo žmonijos negandų mazgą. Tuo tarpu Marija, savo paklusnumu, šį mazgą atrišo.“³² — Kiek daug mazgų, iš pažiūros neatrیشamų, mūsų pasaulyje ir mūsų gyvenime, atsiriš, jeigu, kaip Švenčiausioji Mergelė, gyvensime pagal Dievo sumanymą!

Mūsų Tėvas komentavo: „Mokykimės iš Jos klusnumo Dievui. Tai pavyzdys, suderinantis priklausomybę ir viešpatavimą. Marijos elgesys skiriasi nuo tų paikų mergaičių, klausančių, bet negalvojančių, elgesio. Marija visada dėmesingai klauso, ko nori Dievas, Ji apmąsto tai, kas neaišku, klausia, ko nežino. O po to visiškai atsiduoda į Dievo rankas: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna

man, kaip tu pasakei. „Matote, koks stebuklas? Švenčiausioji Marija, mūsų mokytoja, moko, kad paklusnumas Dievui visiškai nereiškia žeminančio vergavimo, varžančio mūsų sąžinę. Priešingai – paklusnumas padeda atsiskleisti Dievo vaikų garbės laisvei“³³.

Jei kada nors paklusnumas mums rodytųsi priešingas laisvei, kreipkimės Marijos pagalbos. Ji mums išprašys malonės atrasti Dievo vaikų laisvę tikrajame paklusnume. O su laisve, ir džiaugsimą.

Su visa meile jus laimina

jūsų Tėvas

Roma, 2024 m. vasario 10 d.

¹ Žr. C. Fabro, „Un maestro de libertad cristiana“, *L'Osservatore Romano*, 1977.07.02. Prieinama internete (ispaniškai):
www.opusdei.org/es-es/article/...

class="sdfootnote-western"

align="justify">2 Šv. Chosemarija, *Malda Šventajai Dvasiai*, 1934 m. balandis. Žr. <https://opusdei.org/lt-lt/arti...> class="western">3 *Katalikų Bažnyčios Katekizmas*, 397.

4 Šv. Chosemarija, *38 laiškas*, 41. Šv. Chosemarija yra visų toliau cituojamų tekstų autorius, kai cituojant nenurodomas konkretus autorius.

5 Benediktas XVI, *Homilija*, 2010 m. balandžio 15 d.

6 *Šventasis Rožinis*, Ketvirtoji šviesos paslaptis.

7 Pranciškus, *Prakalba*, 2022 m. vasario 17 d.

8 *Kristus eina pro šalį*, 17.

9 *Kelias*, 621.

10 Plg. šv. Tomas Akvinietis, *Summa Theologiae*, II-II, q. 104 a. 1.

11 *Kristus eina pro šali*, 17.

12 Benediktas XVI, Viešpaties Angelo malda, 2007 m. liepos 1 d.

13 *Kalvė*, 788.

14 *Kristus eina pro šali*, 17.

15 *Dievo bičiuliai*, 30.

16 Šv. Augustinas, *In Epist. Ioannis ad parthos*, VII, 8 (PL 35, 2033).

17 Šv. Augustinas, *De natura et gratia*, 65, 78 (PL 44, 286).

18 11 laiškas, 39.

19 Šv. Bazilijus, *Regulae fusius tractatae*, prol. 3 (PG 31, 895).

20 *Pokalbiai*, 2.

21 Plg. Šv. Tomas Akvinietis, *Quaest. disp. De Malo*, q. VI: *Intelligo enim quia volo; et similiter utor omnibus potentiis et habitibus quia volo.*

22 Pokalbiai, 100.

23 Pokalbiai, 63.

24 18 laiškas, 38.

25 Kelias, 629.

26 Laiškas, 1973 m. birželio 17 d., 35.

27 Vaga, 379.

28 Užrašai iš vieno šeimos susitikimo, 1964 m. lapkričio 9 d., in Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei* (III), p. 407.

29 Pranciškus, apaštališkasis laiškas *Patris corde*, 2020 m. gruodžio 8 d., 3.

30 *Kristus eina pro šalį*, 42.

31 *Ibidem*.

32 Šv. Irenėjus, *Adversus hæreses*, III, 22, 4 (PG 7-I, 959-960).

33 *Kristus eina pro šalį*, 173.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/lt-lt/article/prelato-
laiskas-2024-m-vasario-10-d-apie-
paklusnuma/](https://dev.opusdei.org/lt-lt/article/prelato-
laiskas-2024-m-vasario-10-d-apie-
paklusnuma/) (2025-08-06)